

KS. KRZYSZTOF GONET¹

FIDKAR A DALSZY LOSY KATALOGU CENTRALNEGO FIDES – ZACHĘTA DO DYSKUSJI

Sprawdza się chyba na naszych oczach znane powiedzenie „lepsze jest wrogiem dobrego”. Powstanie multiwyszukiwarki do komputerowych baz bibliotecznych FIDKAR oraz możliwość podłączenia do niej baz MAK dzięki programowi FIDSERW zachęca do ponownego przemyślenia sprawy budowania wspólnych mechanizmów wyszukiwawczych dla baz katalogów Federacji FIDES.

Od wielu lat Federacja FIDES budowała Katalog Centralny Książek publikując go na CD oraz ON-LINE na własnych stronach WWW. Dla prawdy historycznej trzeba stwierdzić, że pierwszy taki katalog był udostępniany przez Internet już od 1993 roku pod oprogramowaniem STAIRS z komputera IBM na Uniwersytecie Warszawskim. Był to wtedy drugi w Polsce tak udostępniany katalog (po katalogu Biblioteki Politechniki Wrocławskiej pokazywanym przez oprogramowanie ISIS). W 1994 roku FIDES po raz pierwszy eksperymentalnie umieściła swój Centralny Katalog na płycie CD i okazało się, że program MAK świetnie sobie radzi z jej obsługą. Nasz CD był wcześniejszy niż CD-ROMy Biblioteki Narodowej z kolejnymi częściami Bibliografii Narodowej.

Warto też wspomnieć, że na początku baza Katalogu Centralnego FIDES powstawała jako proste połączenie kilkunastu baz katalogo-

¹ Dyrektor Biura ds. Rozwoju i Komputeryzacji Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. Absolwent Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Warszawskiego.

wych poszczególnych Bibliotek. Dopiero od CD z Katalogiem Centralnym za rok 2001, dzięki rozwojowi możliwości administrowania bazą w programie MAK (potężne mechanizmy indeksu duplikatów, importu „z wymianą” oraz modyfikacji grupowych) można było próbować tworzyć bazę katalogu centralnego zawierającą przynajmniej część opisów scalonych (skomasowanych) z dopisanymi wieloma sigłami bibliotek posiadających taka pozycję. W tych opisach dołączano jednak wszystkie charakterystyki rzeczowe z poszczególnych opisów, aby nie ograniczać w żaden sposób możliwości wyszukiwawczych naszych użytkowników.

Tworzony w ten sposób katalog centralny nigdy jednak nie miał scalonych 100% opisów. Przyczyna tego leżała w ogromnych różnicach w opisach katalogowych tej samej pozycji tworzonych w różnych bibliotekach. Dla komputera np. nazwa wydawcy „Editions du Dialogue” i „Ed. du Dialogue” to dwa różne wydawnictwa, a w konsekwencji dwa zupełnie różne opisy, których nie mógł scalić. Analiza tych różnic w opisie tych samych pozycji przez różne biblioteki sama w sobie mogła by się stać tematem ciekawej rozprawy.

Budowa katalogu centralnego ze scalonymi opisami była też bardzo pracochłonna i stąd wynikały stałe ogromne opóźnienia w jego aktualizacji. Ostatnia wersja opracowana „na czas” i rozprowadzona do wszystkich bibliotek FIDES miała nazwę FIDES 2002 i obejmowała stan niektórych katalogów do grudnia 2003 roku. W bazie tej były opisy z 30 katalogów książek bibliotek Federacji FIDES (w tym 11 z wersji dawniejszej CD, gdyż te biblioteki nie przysłały aktualnych wersji swoich katalogów).

Ostatnia wersja Katalogu Centralnego FIDES o nazwie 2003,5 powstała z wielkim opóźnieniem. Zawiera katalogi 30 bibliotek. Większość w stanie na czerwiec 2004 roku, ale niektóre nawet z grudnia roku 2004. Wersja ta została zaprezentowana w Internecie w lutym roku 2005. Ciekawe jest, że na propozycję zakupu CD z tą wersją katalogu, rozesłaną w styczniu 2005 wpłynęły tylko 3 (słowie trzy!) zamówienia. (W poprzednich latach CD z bazami FIDES był rozsyłany wraz z rachunkiem do wszystkich 85 bibliotek członkowskich „wg rozdzielnika” bez pytania, kto chce nabyć kolejną wersję bazy).

Taka mała liczba zamówień wydaje się być znakiem, że ta forma budowania systemu informacyjnego nie jest już dziś potrzebna

w takim kształcie. Być może coraz powszechniejszy dostęp do Internetu spowodował spadek zainteresowania bazą Centralnego Katalogu FIDES na CD. Może też forma opisów częściowo tylko scalonych nie była zbyt wygodna dla użytkowników i wprowadzała „szum informacyjny” przez ciągle występujące jednak wielokrotne powtarzanie „jednakowych” (choć dla komputera różnych) opisów.

Mamy jednak rok 2005, a od 15 października roku 2004 mamy nowe narzędzie prezentacji baz danych katalogów bibliotek członkowskich Federacji FIDES. To nowe narzędzie to Multiwyszukiwka FIDKAR i stwarza ono zupełnie nowe możliwości. FIDKAR pozwala na wspólne przeglądanie w jednym „akcie wyszukiwania” wielu rozdzielnych baz danych. Bazy te mogą być tworzone w różnych formatach (MARCBN, MARC21, format bazy prac MGR, Bibliografii tematycznej itd...). Mogą to być też bazy o różnej zawartości (jednoczesne wyszukiwanie w bazach katalogów książek, katalogów prac magisterskich i w bazach bibliograficznych FIDES, BN itp.). Wszystko to można oglądać na stronie FIDKAR Federacji FIDES²:

Dotychczasowy Katalog Centralny FIDES opracowywany był przez Biuro ds. Komputeryzacji i Rozwoju Federacji FIDES.

W obecnej, opisaney powyżej sytuacji, Biuro proponuje zaprzestanie tworzenia Katalogu Centralnego FIDES jako jednej, skumulowanej bazy danych ze scalonymi opisami. Zamiast takiego katalogu centralnego Biuro zaproponowało rozbudowaną Multiwyszukiwarkę FIDKAR łączącą wszystkie nadesłane bazy danych katalogów bibliotek członkowskich.

FIDKAR pokazuje też wszystkie inne bazy katalogowe i bibliograficzne nadesłane przez te biblioteki. Dla bibliotek nie posiadających stałego podłączenia do Internetu z własnym serwerem Biuro założyło tymczasowe strony WWW pokazujące indywidualnie katalogi tych bibliotek poprzez program MAKWWW z miejsca na serwerze Federacji FIDES gościnnie użyczonego przez NASK (Naukowe i Akademickie Sieci Komputerowe) na mocy porozumienia podpisanego w 2003 roku.

² Tryb dostępu: www.fides.org.pl/fidkar.php [odczyt: 03.08.2005].

Przyjęte obecnie rozwiązanie Biuro pragnie tym artykułem poddać pod dyskusję. Liczymy na to, że dzięki uwagom i pomysłom członków Federacji oraz użytkowników naszej multiwyszukiwarki FIDKAR będzie można udoskonalić przyjęte teraz rozwiązanie dostosowując je jeszcze lepiej do ich potrzeb.

Uwagi prosimy przesyłać na adres:

Biuro ds. Rozwoju i Komputeryzacji Federacji FIDES,
ul. Żabińskiego 16 m. 40,
02-793 Warszawa
lub e-mail: kgon@poczta.onet.pl